





Erika Larsson Karinaho
Leader Mittland Plus



Medfinansieras av
Europeiska unionen



Medfinansieras av
Europeiska unionen



Vad är LEADER?

LEADER är lokal växtkraft. LEADER skapar hållbara lösningar på lokala utmaningar. LEADER inkluderar, involverar och arbetar behovsstyrt. LEADER tar EU till köksbordet.

- Underifrånperspektiv med lokal kunskap och lokal förankring
- Samarbete och trepartnerskap
- Innovation och nytänkande
- Lokal strategi
- Lokalt fattade beslut

LEADER är en akronym för en metod för landsbygdsutveckling.
"Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale"



LEADER i Sverige

- Det finns 40 leaderorganisationer i Sverige.
- Varje leaderområde är en autonom ideell organisation som verkar för att möjliggöra landsbygdsutveckling utifrån sin lokala utvecklingsstrategi.
- Vi möter personer och organisationer och pratar utvecklingsidéer, erbjuder praktiskt stöd och är bollplank i många lokala utvecklingsfrågor. Vi stöttar projektägare från idé till slutfört projekt.
- Beslut om prioritering av stöd fattas av den lokala aktionsgruppen, kallad LAG-styrelsen



41 miljoner kronor att fördela till projekt

- Under strategiperioden 2023-2027 har vi beviljats 41 mkr.
 - 50 % av dessa kommer från Europeiska Jordbruksfonden för landsbygdsutveckling.
 - 17 % är statliga pengar via Jordbruksverket
 - 33 % kommer från vårt lokala partnerskap av offentliga aktörer, dvs fyra kommuner och två regioner samt från andra offentliga insatser i projekt, t ex medfinansiering direkt till projekt genom offentliga resurser från Arbetsförmedlingen, bygdemedel och andra offentliga pengar i projekt.
- Det är möjligt att medfinansiera leaderprojekt med alla offentliga stöd, utom andra EU-stöd.





Strategin avgör

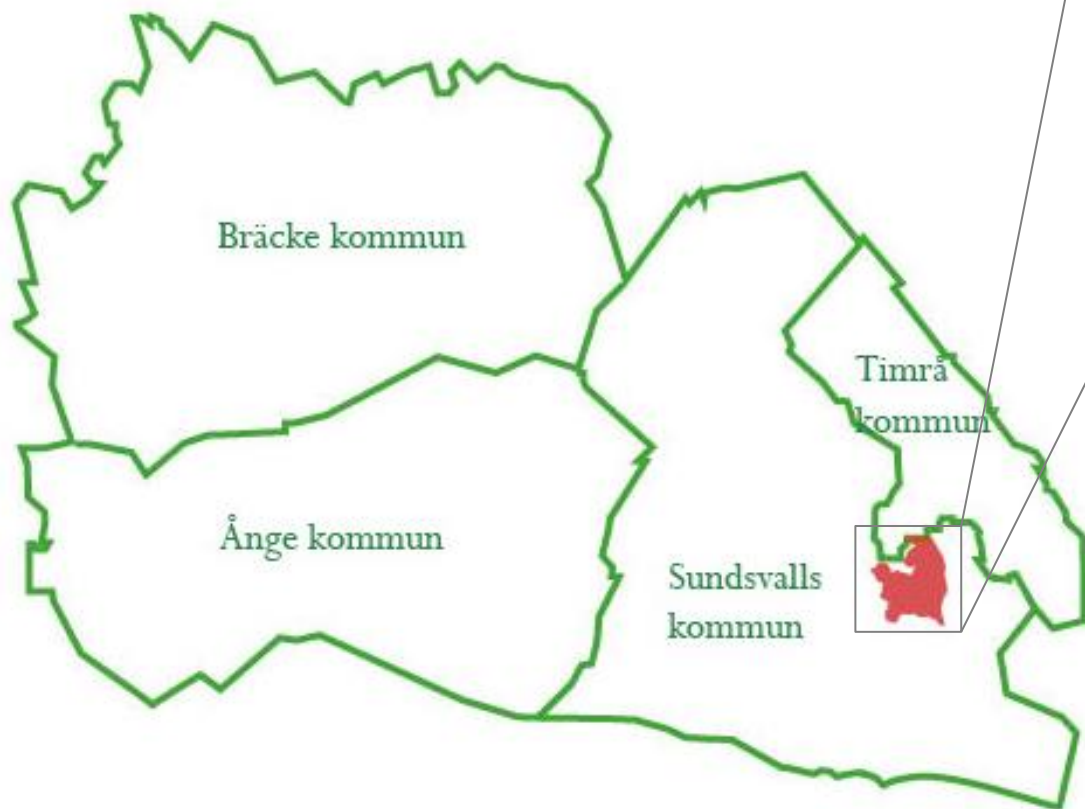
- Alla 40 leaderområden i Sverige har varsin unik strategi.
- Strategin är vårt styrdokument och avgör vad vi får ge projektstöd till.
- Urvalskriterier är tydligt definierade och viktade.

Kuriosa: Hur har strategierna tagits fram?

- De lokala utvecklingsstrategierna har tagits fram i brett samarbete över de tre sektorerna.
- Landsbygdens invånare har personligen deltagit i enkäter och möten för att berätta vilka behov de ser.
- Nätverksmodellen har använts vid dialog och spridning.
- Innehållet har synkats mot både kommunala och regionala strategier likaväl som nationella och europeiska.



Leaderområdet
- landsbygden i 4 kommuner



Tre typer av projektstöd

- stöd för genomförande av projekt, inkl mikrostöd inom paraplyprojekt och förstudier
- stöd till samarbeten
- stöd till leaderkanslier

Något som inte går att söka stöd för?

- Vi kan inte ge projektstöd till drift av ordinarie verksamhet eller utbytesinvesteringar

Vilka kan söka?

- Alla typer av organisationer kan söka projektstöd

Maximalt projektstöd

- Projektets förväntade resultat avgör maximalt stöd som kan beviljas.
- Mikrostöd oftast 25 000-50 000 kr.
- Förstudier max 100 000 kr
- Projektstöd till företag max 200 000 kr
- Övriga projekt har ingen övre gräns men i praktiken är statsstödsgränsen maximalt stöd.

Leaders finansieringsmöjligheter

- Allmännyttigt projekt - upp till 100 % stöd
- Till nytta för mindre grupp eller företag – upp till 70 % stöd





Grundläggande krav för alla projektstöd - Skallkrav

- Projektets mål/aktiviteter måste **rymmas inom strategins** insatser
- Projektet måste syfta till **utveckling av landsbygden** i leaderområdet
- Projektet måste genomföras i **samverkan** med minst en övrig part som finns i annan sektor än den egna. (ideell, privat och offentlig)
- Projektet måste vara ett lokalt initiativ med underifrånperspektiv, dvs lokalt driven landsbygdsutveckling
- Projektet måste vara lokalt nytänkande eller innovativt
- Projektet måste gå hand i hand med Leader Mittland Plus övergripande principer för hållbar utveckling, likabehandling och ickediskriminering samt jämställdhet mellan kvinnor och män
- Projektet måste ha ett mätbart resultat
- Projektets resultat ska kunna leva vidare efter projektiden
- Alla organisationer som söker stöd måste vara medlem i Leader Mittland Plus



De projektidéer vi kan bevilja stöd till ska leda till:

- **Stärkta invånare** – människan, vår hälsa, lika villkor och det lokala engagemanget i centrum – social hållbarhet
- **Stärkt livsmiljö** – den fysiska platsens infrastruktur, natur och kultur och resurser – ekologisk hållbarhet
- **Stärkt näring** – för livskraftiga verksamheter inom ideell och privat sektor, smarta landsbygder och trygga arbeten – ekonomisk hållbarhet



Tre mål/insatsområden

Mål 1: En engagerad, välmående och medskapande befolkning för stärkt lokal utvecklingskraft

- 1A Insatser för att stärka lokal gemenskap och vi-känsla, sammanhållning, lokalt engagemang och demokratiska processer
- 1B nya och utvecklade mötesplatser för alla generationer
- 1C nyrekrytering, kontinuitet och generationsväxling i föreningsliv och lokalsamhälle
- 1D stärka människors hälsa och välmående, allas lika värde, mångkultur, integration och meningsfull sysselsättning i sociala verksamheter, trygghet
- 1E attitydskapande bland unga, ungas medbestämmande, delaktighet, framtidstro och förverkligande av visioner, ungas projekt för sin egen bygd



Tre mål/insatsområden

Mål 2: En attraktiv, hållbar och inkluderande livsmiljö – en plats att längta till

- 2A stärka attraktivitet för våra platser för att bo, leva, verka och besöka.
- 2B alternativa lösningar för tillgång till service genom t ex "Smarta landsbygger" och digitala verktyg
- 2C tillgänglighet: Alternativa transportlösningar, förändra attityder till resande och påverka resvanor och transporter, förbättra digital och mobil tillgänglighet
- 2D tillgång till permanentbostäder för alla generationer
- 2E utökat utbud av fritidsaktiviteter. Prioriterat aktiviteter för barn och unga.
- 2F ta fram utvecklingsunderlag, mobilisera och påverka attityder, marknadsföra, påverka inflyttning
- 2G natur- och kulturvård, tillgängliggörande av natur och kultur för rekreation och besöksnäring utveckling av småskalig infrastruktur (broar, leder, skyltar, bryggor etc.),
- 2H kulturutövande, kulturevenemang
- 2I stärka lokal konsumtion och produktion
- 2J framtidssäkra vår livsmiljö, hållbara lösningar



Tre mål/insatsområden

Mål 3: En stärkt lokal ekonomi med försörjningsmöjligheter och konkurrenskraftigt företagande

- 3A stärka och utveckla företagsamhet som verkar för minimalt utnyttjande av jordens ekologiska resurser, t ex nytänkande tekniska lösningar, digital transformation, cirkulära affärsmodeller och cirkulerande resurser
- 3B socialt ansvarstagande företagsamhet, t ex sociala företag
- 3C företagande som verkar för sin bygd i sin bygd, t ex föreningsdriven företagsamhet, smarta byar
- 3D utveckla platsoberoende arbete och nya lösningar med hjälp av digital teknik
- 3E arbetstillfällen och praktikplatser
- 3F sysselsättning för unga, nysvenskar och personer som står utanför arbetsmarknaden
- 3G diversifiera verksamheter inom natur, jordbruk och fiske, utveckling av nya produkter och produktionsmetoder
- 3H lokala försäljningskanaler
- 3I livsmedelsförsörjning
- 3J utveckling av besöksnäring
- 3K utveckla kulturuttryck som näring
- 3L Kompetensutveckling och gemensamma utvecklingsinitiativ för företagsamhet





Riktade satsningar på ungdomars genomförande av egna utvecklingsidéer

- Vi har något som kallas paraplyprojekt, och vi har just nu två projekt som riktar sig till ungdomar mellan 7 och 25 år.
- Ungdomar kan söka ett mikrostöd på 25 000 kr för att antingen själva planera och genomföra ett evenemang, eller för att planera och genomföra en återkommande aktivitet.
- Mikrostöden får inte innehålla investeringar, men är ett jättebra sätt för ungdomar att testa att genomföra en idé.
- Hittills har vi sett projekt för alltifrån grafittimålning i viadukter (med tillstånd från kommunen förstås) till spelevent och musikevenemang av och för ungdomar. Vad som är möjligt att söka mikrostöd till beror på era idéer. Vi sätter inga gränser så länge det är öppet för alla ungdomar och på något sätt bidrar till landsbygdsutveckling för och av unga.
- Vill du veta mer, kontakta projektcoach Sofi Gode.



Riktade satsningar på LEA, miljöcertifiering och utveckling av produkter/tjänster

- Vi har paraplyprojekt med specialinriktning LEA, Miljö och produkter/tjänster.
- Projekten erbjuder mikrostödd på 25-75 000 kr för att planera och genomföra LEA, påbörja miljöcertifiering eller för att ta fram underlag för nya produkter och tjänster på landsbygd.
- Mikrostöden får inte innehålla investeringar.
- Vill du veta mer, kontakta verksamhetsledare Erika Larsson Karinaho.



Riktade satsningar för att skapa fler smarta landsbygder och landsbygdstrategier

- Vi driver själva projektet Smart bygd 2030. I projektet ska vi informera och mobilisera kring det som kallas smarta landsbygder, det vill säga, när bygder tar saker i egna händer för att skapa eller bevara den service som vi behöver för att landsbygden ska leva.
- Vi informerar om vad smarta landsbygder är
- I ett första steg går det att söka mikrostöd för att ha möten, prata ihop sig i bygden och ta reda på vilka idéer vi har och vad vi vill genomföra. Upp till 25 000 kr per bygd.
- I ett andra steg finns projektstöd för en förstudie där ni planerar för HUR ni ska genomföra era idéer tillsammans. Upp till 100 000 kr per bygd.
- I ett tredje steg finns projektstöd för att genomföra er idé för en Smart bygd. Det kan vara allt ifrån ett samlingscenter mitt i byn till hur mat och läkemedel ska kunna levereras på ett bra sätt. Här finns det ingen övre beloppsgräns, utan här är det idén som sätter gränsen.
- Vill du veta mer, kontakta projektcoach Sofi Gode.



Riktade satsningar på attityder

- Under förra programperioden genomförde många leaderområden något som kallats för "Vi landsbyggare". Under 2025-2027 kommer Leader Mittland Plus att genomföra ett liknande projekt där vi fokuserar på våra positiva attityder till vår plats.
- Projektet är ännu under formulering, men det kommer att handla om bilden av vårt område sett ur våra egna ögon och det positiva vi vill förmedla.
- Alla invånare kommer att ges möjlighet att delta och bidra med sin bild.
- Vill du veta mer, kontakta verksamhetsledare Erika Larsson Karinaho.





Vilka söker leaderstöd?

Alla typer av organisationer söker våra stöd

- Övervägande ideella organisationer och ekonomiska föreningar bland sökande men också större offentliga verksamheter, offentliga bolag och näringsidkare.
- Ofta små organisationer som jobbar med lokal utveckling på egen tid, sällan avlönade för sitt arbete.
- Ofta organisationer och personer som är ovana att jobba med EU-projekt och EU-ansökningar.
- Ibland "Projektproffs"
- Ingen specifik bransch, men många projekt för besöksnäring har fått stöd, merparten föreningsägda
- Många besöksnäringprojekt är förutsättningsskapande för näringsverksamhet hos andra aktörer än den som söker stöd



Hur söker vi projektstöd?

Ansökan görs via webben, www.jordbruksverket.se, men:

Först:

- Kontakta leaderkansliet och berätta om er projektidé
- Gör en "intresseanmälan", dvs en förberedande ansökan
- Invänta instruktioner om val av insatsområde från kansliet

Sen:

- Ansök om fullmakt hos Jordbruksverket
- Gå in på Jordbruksverket.se och gör er första version av ansökan om projektstöd

Därefter:

- Kansliet handlägger, coachar er till en komplett ansökan
- Komplet ansökan skickas vidare till nästkommande LAG-styrelsemöte
- LAG-styrelsen beslutar om prioritering
- Ansökan skickas vidare till Jordbruksverket
- Jordbruksverket fattar beslut
- Projektgenomförande
- Slutredovisning av projekt







Kontakt

Erika Larsson Karinaho

verksamhetsledare

070-316 23 66

Sofi Gode

projektcoach

070-316 23 51

Karolin Hammarstedt

kommunikatör

070-316 23 56

Julia Eliasson

projektadministratör

070-316 23 54

info@mittlandplus.se

www.leadermitt.se

www.mittlandplus.se

Skype: Mittland.plus

Facebook: mittlandplus

Twitter: mittlandplus



Medfinansieras av
Europeiska unionen